

การประเมินโครงการประจำปีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการบริหารวิชาการ โรงเรียนบ้านทองหลาง

STUDY AND DEVELOP AN ANNUAL PROJECT PROTOTYPE THAT AFFECTS
CONFIDENCE ACADEMIC ADMINISTRATION OF BAN THONG LANG SCHOOL

อนุสรณ์ มะเดื่อชุมพร

Anusorn Madeuchumpron

โรงเรียนบ้านทองหลาง

Ban Thong Lang School.

E-mail: kruben9999@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาประเมินแบบ CIPP Model โครงการประจำปีด้านบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง 2. ศึกษาความเชื่อมั่นต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลางและ 3. นำเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินโครงการประจำปีสร้างความเชื่อมั่นต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 512 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูป หรือคน ผู้สนทนากลุ่ม จำนวน 13 รูปหรือคน วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประเมินแบบ CIPP Model โครงการประจำปีด้านบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง ภายใต้แผนงานบริหารวิชาการ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 8 โครงการ ในภาพรวมมีระดับการประเมินอยู่ในระดับมากทุกโครงการ

2. ความเชื่อมั่นต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง หลังประเมินโครงการในภาพรวม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($= 4.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โครงการบริหารวิชาการช่วยเสริมการเรียนรู้พัฒนานักเรียนตรงตามความต้องการผู้ปกครอง มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($= 4.30$) และต่ำที่สุดคือ โครงการบริหารวิชาการแบบบูรณาเชื่อมโยงกิจกรรมหรือแหล่งเรียนรู้ชุมชน ($= 3.88$)

3. นำเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินโครงการประจำปีสร้างความเชื่อมั่นต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง ได้แก่ 1. ด้านบริบทและสภาพแวดล้อมจัดทำแผนงานโครงการบริหารวิชาการ กำหนดเป้าหมายโครงการบริหารวิชาการ ประชาสัมพันธ์ให้คณะครู นักเรียน และชุมชนรับทราบเพื่อร่วมกิจกรรมตามแผนจัดกิจกรรมในโครงการ 2. ด้านปัจจัย กำหนดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมใน

คำสำคัญ: การประเมินโครงการประจำปี, การสร้างความเชื่อมั่น, การบริหารวิชาการโรงเรียน

Abstracts

This study aimed to 1) study and evaluate the CIPP Model of the annual project on academic administration of Ban Thonglang School, 2) study confidence in academic administration of Ban Thonglang School, and 3) present guidelines for developing the annual project to build confidence in academic administration of Ban Thonglang School. The sample group consisted of 512 people, 17 key informants, and 13 focus group participants. The research method was a mixed-methods method based on the nature of the study, collecting both qualitative and quantitative data. The research instruments were interviews and questionnaires.

The results showed that

1. The CIPP Model evaluation of the annual academic administration projects at Ban Thonglang School, under the academic administration plan for the 2022 academic year, comprised of 8 projects. Overall, the evaluation level of all projects was found to be high.

2. Confidence in the academic administration of Ban Thonglang School, after the project evaluation, was found to be at a high level overall (= 4.11). When considering individual items, most were at a high level. When considering individual items, the academic administration project that enhances student learning and development according to parental needs had the highest level of opinion (= 4.30), while the lowest was the academic administration project that integrated community activities or learning resources (= 3.88).

3. Recommendations for developing the annual project implementation to build confidence in the academic administration of Ban Thonglang School include:

1. Context and environment: Develop an academic administration project plan, define project goals, and publicize them to teachers, students, and the community to encourage participation in the planned activities.
2. Factors: Identify factors related to the activities in the project.

Keywords: Annual project evaluation, confidence building, school academic management

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ประเด็นการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตและแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วน นโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต พัฒนา โรงเรียนขนาดเล็กโดยการส่งเสริมโครงการ 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพมุ่งเน้น Re-Skills, Up Skill

และ New Skill การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ตามบริบทของพื้นที่เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ และสถานประกอบการ (ณัฐพล ทิพย์สุวรรณ, 2563)

นโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กโดยมุ่งเน้นให้เป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน เพื่อสร้างโอกาสลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสาธารณชน เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กแบบขั้นบันไดที่มีความต่อเนื่อง และยั่งยืนให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งเน้นให้ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ (สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกคน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีทักษะที่หลากหลาย ทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยี รวมถึงส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

โรงเรียนขนาดเล็กในชุมชนพยายามจัดการปัญหาในรูปแบบสอนแบบรวมชั้นการสอนแบบคละชั้นหรือเลือกใช้สอนแบบบูรณาการการสอนแบบผสมผสานนำเอาชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลักสูตรการเรียนการสอนของเด็กนักเรียนและการสร้างเครือข่าย และแกนนำชุมชนจิตอาสา ร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก คือ บริหารจัดการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียน ยึดประโยชน์ร่วมชุมชนเป็นสำคัญและผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพแล้ว ก็จะเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายด้วยตนเองและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตจริงได้ โดยเฉพาะการนผลการเรียนรู้ไปพัฒนาชุมชนตนเอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาแบบขั้นบันไดที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร ครู และบุคลากร เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจัดการศึกษาสอดคล้องและเหมาะสมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาคุณภาพโรงเรียน นักเรียนในโรงเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5, 2564)

โรงเรียนขนาดเล็กประสบปัญหาสำคัญ มีต้นทุนในการจัดการเรียนการสอนต่อหัวที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณน้อย ส่งผลขาดทั้งอุปกรณ์เพื่อการศึกษา ขาดแคลนครูและจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน (รายงานที่ตีอาอีแวนทางแก้ไขปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก, 2558) แนวทางแก้ปัญหาและพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กของโรงเรียนบ้านบ้านทองหลางได้รวบรวมปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาช่วงปีการศึกษา 2561 ถึง 2563 การพัฒนาโรงเรียนบ้านทองหลาง การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพครู รวมถึงปัญหาการเดินทางของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญ นำไปสู่การสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนกับการพัฒนาโรงเรียนบ้านทองหลางให้มีศักยภาพมีความพร้อมต่อการจัดการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของชุมชน

การจัดทำโครงการ/แผนงานบริหารวิชาการที่ส่งต่อการพัฒนานักเรียน เวทีชุมชนเลือกโครงการพัฒนานักเรียน พัฒนาครู พัฒนาชุมชน ชุมชนร่วมเรียนรู้พัฒนาโครงการจำนวน 8 โครงการสร้างความเชื่อมั่นต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง ด้วยเหตุปัญหาคือความสำคัญเบื้องต้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา การประเมินโครงการประจำปีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง เกิดการจัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันตลอดชีวิต ร่วมพัฒนาโรงเรียนชุมชนให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนทุกช่วงวัยตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเมินแบบ CIPP Model โครงการประจำปีด้านบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง
2. เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง
3. เพื่อแนวทางพัฒนาการดำเนินโครงการประจำปีสร้างความเชื่อมั่นต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

การดำเนินโครงการใด ๆ ก็ตามจะประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพย่อมต้องอาศัยองค์ประกอบพื้นฐานเชิงระบบ การวางแผน เป็นการคิดล่วงหน้าว่าจะทำอะไร และวิธีการหรือกิจกรรมดำเนินงาน โดยการจัดสรรทรัพยากรและจัดกิจกรรมตามแผนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ และติดตาม กำกับและการประเมินผล ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจคุณค่าของการพัฒนาโครงการและช่วยให้ทราบว่าแผนที่วางไว้เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติแล้ว และควรต้องพัฒนาปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้บรรลุผลตามต้องการ (วีระยุทธ ขาตะกาญจน์, 2557) จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการประเมินโครงการไว้หลายท่าน ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2535 อ้างถึงใน กมลนันท์ บุญกล้า, 2559) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการและสารสนเทศในการตัดสินผลสัมฤทธิ์โครงการ

นิตา ชูโต (2538 อ้างถึงใน กมลนันท์ บุญกล้า, 2559) สรุปความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาวิธีการในการปรับปรุงการดำเนินโครงการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2547 อ้างถึงใน กมลนันท์ บุญกล้า, 2559) กล่าวถึง การประเมินผลโครงการว่าเป็นกระบวนการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการดำเนินโครงการว่า เป็นไปตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่มีปัญหาและผลกระทบอะไร และบรรลุผล ตามเป้าหมายหรือไม่

กมลนันท์ บุญกล้า (2559: 45) การประเมินโครงการ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศต่าง ๆ แล้วนำมาพิจารณาตัดสินโครงการในแต่ละระยะ โดยนำสารสนเทศที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าควรจะดำเนินการต่อหรือปรับเปลี่ยนปรับปรุง ขยายผล ระวังหรือยกเลิกโครงการ เป็นต้น

Tyler (2003) การประเมินโครงการ คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับ จุดหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้โดยมีความเชื่อว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนรัดกุมและ เฉพาะเจาะจงแล้วจะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง

กล่าวได้ว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูลของการดำเนินโครงการ พิจารณางบชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการอย่างมีระบบ นำข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสนับสนุนการดำเนินโครงการครั้งต่อไป อาจเลือกตัดสินใจว่าจะปรับปรุง แก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย การประเมิน โครงการนำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินโครงการที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกันต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบจำลอง CIPP Model

การดำเนินโครงการที่ดีต้องมีการประเมินอย่างสม่ำเสมอ มีการดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ ที่ได้ว่าสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้มาน้อยเพียงใด เช่น เป้าหมายด้านผลผลิตและผลกระทบสังคม การประเมินจะช่วยให้เราทราบทั้งจุดแข็ง การบริหารจัดการที่ดี และจุดอ่อน การขาดแคลนทรัพยากร บุคคล เพื่อนำไปปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับวิธีการประเมินมีด้วยกัน หลายรูปแบบ โดยรูปแบบที่เป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับรูปแบบหนึ่งก็คือ “CIPP Model” ซึ่ง พัฒนาโดย แดเนียล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) เมื่อปี 1971

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ประเภท ตามตัวอักษร ภาษาอังกฤษตัวแรกของ “CIPP Model” ซึ่งมีรายละเอียด (Stufflebeam, 2007) ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นรูปแบบที่สามารถ ประเมินได้ครอบคลุมองค์ประกอบ ทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นการประเมินตั้งแต่บริบทและ สภาพแวดล้อม (context) ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (product) โดยประเมินก่อนการดำเนินการโครงการและหลังดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการซึ่ง นำไปสู่การออกแบบโครงการ แผนงาน ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547) กล่าวว่า รูปแบบจำลองชิป (CIPP Model) ว่าเป็นรูปแบบที่ การประเมิน สำหรับการประเมินบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต เพื่อช่วยผู้บริหารใน การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกเป้าหมาย จุดมุ่งหมายของโครงการ การดำเนินงาน การกำหนดยุทธวิธี แผนงานและการดำเนินงาน การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์วิธี แผนงาน การดำเนินงานให้เหมาะสมและ การตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนคน -ขยาย ยุบ -เลิก โครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2562) กล่าวว่า การประเมินโดยใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งแนวทางการประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (context evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูล สำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการความเป็นไปได้ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (input evaluation) เป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการโครงการ (process evaluation) เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินโครงการเพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติการของโครงการนั้นด้วย

4. การประเมินผลผลิต (product evaluation) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่คาดหวังหรือไม่โดยอาศัยข้อมูลจากการรายงานผลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อมปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการร่วมด้วย

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2544) กล่าวว่า การประเมินตามแบบจำลองชิป (CIPP Model) เพื่อสอดคล้องกับการพัฒนาโครงการซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. การประเมินก่อนเริ่มโครงการซึ่งเป็นการประเมินเพื่อวางแผนโครงการซึ่งเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการของโครงการโดยเขียนในรูปเอกสารโครงการในแบบชิปโมเดลการประเมินก่อนเริ่มโครงการ

2. การประเมินขณะดำเนินโครงการซึ่งเป็นแบบชิปโมเดล คือ การประเมินกระบวนการประเมินกระบวนการเป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อ นำโครงการที่วางไว้ไปสู่ปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ อะไรเป็นมูลเหตุที่ทำให้สามารถหรือไม่สามารถดำเนินโครงการได้อย่างทัน่วงที่การประเมินในขั้นนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินโครงการ (formative evaluation) ด้วยการจัดระบบการกำกับงาน (monitoring system) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเร่งรัดการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายในทรัพยากรและเวลาที่กำหนด

3. การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินผลผลิตโครงการ เป็นการประเมินที่มุ่งตอบคำถามว่าโครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ผลการดำเนินงานโครงการคุ้มค่าเพียงใด

สรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินแบบจำลองชิป (CIPP Model) เปรียบเสมือนแผนที่นำทางที่ครอบคลุมทุกขั้นตอนของโครงการ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถติดตามความคืบหน้าและระบุอุปสรรคได้อย่างแม่นยำ ทำให้โครงการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น ในโครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลให้แก่ประชาชน การใช้แบบจำลอง CIPP Model ช่วยให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน จัดทำหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการ และวัดผลลัพธ์ได้อย่างชัดเจน ทำให้โครงการประสบความสำเร็จและได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้เข้าร่วมโครงการ และช่วยในการตัดสินใจทำการเปลี่ยนแปลงหรือดำเนินโครงการต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research) การสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group) และการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้โครงการต้นแบบจัดกิจกรรมปฏิบัติการ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

(Quantitative research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ประเมินภาพรวมโครงการตามแนวคิดประเมินแบบ CIPP Model โครงการประจำปีด้านบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง

ผลการวิจัย

การประเมินโครงการการบริหารวิชาการย้อนหลัง 2 ปี คือ ปีการศึกษา 2563 ปีการศึกษา 2564 คณะครู ชุมชนมีความพึงพอใจผลการดำเนินโครงการประจำปีของโรงเรียนบ้านทองหลางในระดับปานกลาง เพราะการดำเนินโครงการเมื่อมองที่ผลงานที่เกิดกับตัวนักเรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้ปกครอง แต่การดำเนินโครงการเหล่านั้น บางกิจกรรมส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนชัดเจน โดยเฉพาะโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านทองหลาง ประจำปีการศึกษา 2565 ผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านทองหลางสูงขึ้น ส่วนการดำเนินโครงการอื่น ๆ ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการผลิตที่เป็นนวัตกรรม ผลงานนักเรียนมีน้อย และผลงานเหล่านั้นเชื่อมต่อกับชุมชนน้อยมาก ข้อเสนอแนะขอชุมชนในการดำเนินโครงการประจำปี ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนบ้านทองหลางควรมีการพัฒนาและปรับปรุงโครงการให้เด่นขึ้น ตอบสนองการพัฒนานักเรียน สร้างความเชื่อมั่นต่อความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง ความเชื่อมั่นของชุมชนต่อโรงเรียนบ้านทองหลาง และในเวทีระดมความคิดมีการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย

“การจัดทำโครงการ โรงเรียนควรจะไปทางงบประมาณเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้ขยายการจัดกิจกรรมได้มากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมของชุมชน” (สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“โครงการต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นมีแผนงานและช่วงเวลาที่ชัดเจนหากทางโรงเรียนเลือกเฉพาะโครงการเด่น ๆ มาพัฒนาในปีการศึกษาต่อไปโครงการเหล่านั้นอาจส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนหรือพัฒนาครูได้ส่วนโครงการอื่นก็ยังคงดำเนินต่อไปและสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน” (สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

โครงการบริหารวิชาการ ปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมามีจำนวน 8 โครงการ ได้แก่ 1. โครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านทองหลาง 2. โครงการงานไหว้ครู บูชาภูมิปัญญาท้องถิ่น 3. โครงการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม 4. โครงการเสริมสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ บูรณาการร่วมชุมชน 5. โครงการพัฒนา ICT เพื่อการบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้ 6. โครงการนิเทศภายใน 7. โครงการบริหารจัดการและการบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน 8. โครงการห้องสมุดมีชีวิต

และใช้แบบสอบถามประเมินโครงการ CIPP Model ประเมินโครงการบริหารวิชาการ ปีการศึกษา 2565 มีจำนวน 8 โครงการ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการ พร้อมกับความเชื่อมั่นต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านทองหลาง ต่อจากนั้นได้จัดเวทีระดมความคิด วางแผนพัฒนาโครงการบริหารวิชาการ และเลือกใช้วิธีการปรับปรุงโครงการบริหารวิชาการ โดยสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนร่วมพัฒนาโครงการบริหารวิชาการ ปีการศึกษา 2565 กำหนดกิจกรรมและลักษณะการบูรณาการกิจกรรมในโครงการ

ร่วมกับชุมชน บูรณาการกิจกรรมพัฒนานักเรียนและเชื่อมโยงพัฒนาชุมชน สร้างการมีส่วนร่วม เชื่อมโยงเครือข่ายสนับสนุนโรงเรียนบ้านทองหลาง

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาและพัฒนาต้นแบบโครงการประจำปีที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นการบริหารวิชาการ โรงเรียนบ้านทองหลาง เพื่อให้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย การพัฒนาโครงการบริหาร วิชาการประจำปีการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและบุคลากร ภาระงานครูมากและซับซ้อน นอกเหนือจากภาระงานสอน ส่งผลให้การพัฒนาโครงการบริหาร วิชาการประจำปีการศึกษา ต้องคำนึงถึงปัจจัยย้อนหลังหลายประการ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาโครงการบริหาร วิชาการประจำปีการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จและเป็นต้นแบบแก่โรงเรียนขนาดเล็กอื่น ๆ ได้นำผลการดำเนินโครงการหลังสิ้นสุดโครงการวิเคราะห์ให้ละเอียด จะเห็นประเด็นสำคัญสำหรับค้นหาชื่อ กิจกรรม กระบวนการ ผลผลิตหรือนวัตกรรมนำมาใช้พัฒนาโครงการบริหารวิชาการประจำปี การศึกษาในปีต่อไป

แนวทางพัฒนาโครงการบริหารวิชาการประจำปีการศึกษา ครูสามารถใช้เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเองตามสภาพการปฏิบัติงานจริง เรียนรู้วิจัยและพัฒนาจากงานประจำ ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียน และต้องมีการจัดทำฐานข้อมูลไว้รองรับการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้เสีย หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการ คล้ายกับการจัดทำฐานข้อมูลของภาคธุรกิจที่นำ ฐานข้อมูลลูกค้ามาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์หลายประการ

การนำปัญหาความต้องการของผู้ปกครอง ความต้องการของชุมชนความเชื่อมโยง กับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายในระดับต่าง ๆ ของหน่วยงานต้นสังกัด มาเขียนให้เกิดความเชื่อมโยง แผนงานโครงการตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งการเขียนโครงการ มีพัฒนาการที่ดี สามารถส่งของงบประมาณสนับสนุนในรูปแบบอื่น ๆ จากหน่วยงานภายนอก และ จัดทำโครงการต้องใช้วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้โครงการมีความหลากหลายและเตรียมการตั้ง ทรัพยากรจากภายนอกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในแผนงานการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงกันอย่างเป็น กระบวนการโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และเกิดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนซึ่งได้ประโยชน์จากการเรียนรู้ และสุดท้ายการสรุปผลประเมินผล ที่ขยายไปสู่รูปแบบการวิจัยจากงานประจำเพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ทางวิชาการภายใต้กระบวนการ งานวิจัย เกิดเป็นพลวัตทางการศึกษาโรงเรียนบ้านทองหลาง เป็นแหล่งเรียนรู้ให้นักการศึกษาพัฒนา โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนน้อย งบประมาณน้อย บุคลากรน้อย แต่พัฒนาจัดการศึกษาเป็น ศูนย์กลางจัดการศึกษาพัฒนาคนในชุมชนทุกช่วงวัย

พลวัตทางการศึกษาโรงเรียนบ้านทองหลางเป็นผลที่เกิดจากการบริหารโรงเรียนการจัดทำ โครงการที่ส่งผลต่อการสร้างนวัตกรรมผลงานนักเรียนร่วมกับชุมชนช่วยให้เกิดการขยายผลและ เรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อองค์ความรู้และพลวัตการเรียนรู้ในชุมชน รักษาทรัพยากรของ ชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและครู ชุมชนร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- กมลนันท์ บุญกล้า. (2559). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพล ทิพย์สุวรรณ. (2563). แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบาย
และยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- วีระยุทธ ขาตะกาญจน์. (2557). การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2547). **ทฤษฎีการประเมิน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2562). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช .
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2544). **รวมบทความทางการประเมินโครงการชุดรวมบทความ
เล่มที่ 4**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาขั้น
พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พ.ศ. 2564.
นครราชสีมา : กิจเจริญ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ : กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนัก
นโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562). คู่มือการดำเนินงานของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ : แม็ทซ์พอยท์
- Stufflebeam, Daniel L. (1971). **The Relevance of the CIPP Evaluation Model for
Educational Accountability**. Atlantic City, N.J.